

Sarajevo, 11.05.2020. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
04.05.2020.- 08.05.2020.

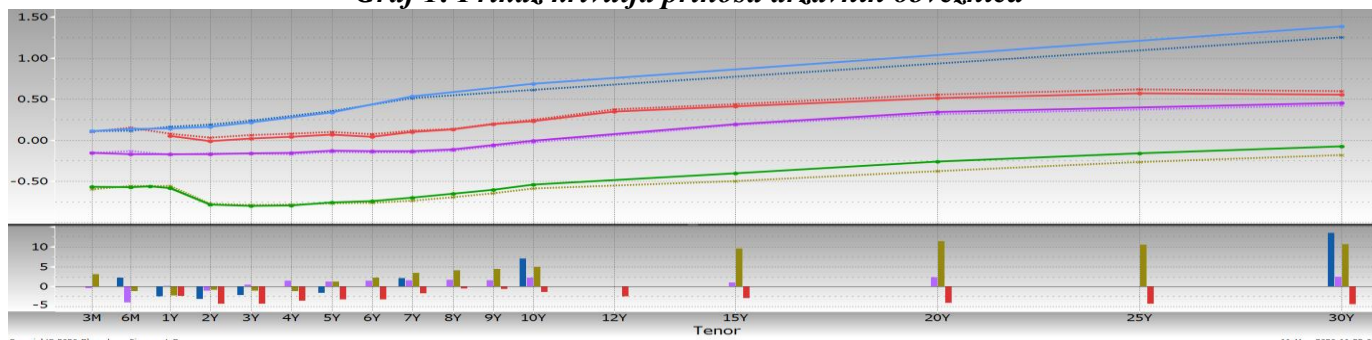
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	1.5.20	-	8.5.20	1.5.20	-	8.5.20	1.5.20	-	8.5.20	1.5.20	-	8.5.20
2 godine	-0,76	-	-0,78	0,19	-	0,16	0,04	-	-0,01	-0,14	-	-0,15
5 godina	-0,76	-	-0,76	0,35	-	0,33	0,10	-	0,07	-0,14	-	-0,12
10 godina	-0,59	-	-0,54	0,61	-	0,68	0,25	-	0,24	-0,02	-	0,00

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	1.5.20	-	8.5.20
3 mjeseca	-0,567	-	-0,515
6 mjeseci	-0,598	-	-0,572
1 godina	-0,543	-	-0,545

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 08.05.2020. godine (pune linije) i 01.05.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početak prošlog tjedna obilježile su vijesti o započetim ublažavanjima mjera uvedenih tijekom protekla dva mjeseca u dvije najpogođenije zemlje u Europi, Italiji i Španjolskoj. S druge strane, u fokusu je još jednom došao odnos SAD-Kine, nakon što je predsjednik Trump ponovo zaprijetio mogućim tarifama. Jedna od glavnih vijesti je bila i ta da je Njemački sud pravde donio odluku da je program kupovina obveznica ECB, točnije program kupovina javnog sektora (PSPP), koji je pokrenut u 2015. godini i ponovo aktiviran prošlog studenog, djelomično neustavan. Sud je tako presudio da Deutsche Bundesbank treba da prestane sa kupovinama državnih obveznica, ali da ECB ima rok od 3 mjeseca da dokaže da su ove kupovine legalne i ekonomski opravdane. Ovakva presuda je u suprotnosti sa zaključcima Europskog suda pravde od prosinca 2018. godine, vezano za pitanje legalnosti programa kupovina obveznica ECB, pa je ECB na ovakvu odluku izdala priopćenje da posluje unutar svog mandata cjenovne stabilnosti, kao i da su nalazi Europskog suda pravde obvezujući na svim nacionalnim sudovima. **Ministar financija Njemačke je izjavio da Deutsche Bundesbank, za sada, može da nastavi sa sudjelovanjem u spornom programu kupovina obveznica. Bitno je napomenuti da novi program PEPP, koji je uveden kao odgovor na aktualnu krizu izazvanu pandemijom, nije bio tema navedene odluke suda.** Iako ostaje nejasno na koji način ECB treba da dostavi objašnjenje, ova vijest je utjecala na pad prinosa obveznica eurozone, posebno italijanskih zbog špekulacija da bi se ova odluka mogla odraziti na buduće operacije ECB. Ipak, do kraja tjedna je uslijedila korekcija kretanja prinosa, pa su tako prinosi sigurnijih

obveznica kraćeg roka dospijea zabilježili blagi pad, dok su prinosi na obveznice sa dospijecom od 5 i 10 godina na tjednoj razini povećani za 1 do 5 baznih odova, respektivno, dok su prinosi italijanskih obveznica zabilježili rast od 8 do 12 baznih bodova. Nakon odluke suda predsjednica ECB Lagarde i potpredsjednik Guindos su još jednom potvrdili da je ECB spremna više nego ikada da pomogne ekonomiji koja se suočava sa dubokom recesijom. Na kraju prošlog tjedna Europski sud pravde je izdao priopćenje vezano za gorenavedeno pitanje, prilikom čega je upozorio na rizike pravnog poretka EU, ukoliko državni sudovi počnu da otvoreno dovode u pitanje obvezujuće odluke ove institucije. Dalje je navedeno da je osnovna svrha suda EU da se osigura da se EU zakon provodi širom bloka koji čini 27 članica. Na kraju Sud pravde EU je potvrdio da ova institucija ima isključivu nadležnost da donosi odluke o tome da li je neko djelo određene EU institucije u suprotnosti sa EU zakonima, a da se od državnih sudova traži da osiguraju da ovi zakoni u potpunosti stupe na snagu.

Prema tromjesečnom istraživanju profesionalnih prognozera, koji objavljuje ECB, očekuje se pad GDP-a eurozone od 5,5% u ovoj godini, a zatim rast od 4,3% u 2021. godini, pod uvjetom da se u svibnju i lipnju ukinu restrikcije uvedene tijekom izbijanja pandemije. Pojašnjeno je da će ekonomija eurozone zabilježiti manju kontrakciju nego što na to ukazuju one više pesimistične prognoze, ali da će oporavak biti spor i postupan. Nakon toga objavljene su i **prognoze Europske komisije, prema kojima se za eurozonu ove godine očekuje rekordni pad GDP-a od 7,7%, a oporavak ekonomije u narednoj godini, kada se očekuje rast GDP-a od 6,3%.** Također, očekuje se oštar rast razina javnih dugova, kao i proračunskih deficita zemalja članica. Što se tiče inflacije u eurozoni, očekuje se da će ista zabilježiti pad na 0,2% ove godine te ponovo zabilježiti određeni rast na razinu od 1,1% u 2021. godini. Objavljeni ekonomski podaci tijekom prošlog tjedna su pokazali da je tijekom ožujka u skoro svim članicama eurozone zabilježen oštar pad proizvodnje, kao rezultat uvedenih restriktivnih mjera.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red.br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	TRAVANJ	33,6	33,4	44,5
2.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	TRAVANJ	11,7	12,0	26,4
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	TRAVANJ	13,5	13,6	29,7
4.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	SVIBANJ	-28,0	-41,8	-42,9
5.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	OŽUJAK	-2,7%	-2,8%	-1,4%
6.	Maloprodaja – EZ (G/G)	OŽUJAK	-5,0	-9,2%	2,5%
7.	Maloprodaja – Italija (G/G)	OŽUJAK	-	-19,5%	6,1%
8.	Tvorničke porudžbine – Njemačka (G/G)	OŽUJAK	-10,2%	-16,0%	1,9%
9.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	OŽUJAK	-8,9%	-11,6%	-1,8%
10.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	OŽUJAK	-11,1%	-17,3%	-1,7%
11.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	OŽUJAK	-	2,8%	-0,8%
12.	Industrijska proizvodnja – Španjolska (G/G)	OŽUJAK	-	-12,2%	-1,5%
13.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	OŽUJAK	-	-8,4%	-1,2%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	OŽUJAK	-	-2,5%	-1,3%
15.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	OŽUJAK	-	-19,3%	-1,7%
16.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	OŽUJAK	18,8	17,4	20,6
17.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	TRAVANJ	-	282,9	302,3

SAD

Financial Times je objavio vijest da Vašington razmatra agresivnije ekonomske mjere protiv Kine uslijed sve snažnijih optužbi prema Pekingju da nije dobro upravljao pandemijom, prijeteći komercijalnom sporazumu koji je dogovoren prije manje od četiri mjeseca. Bijela kuća i Capitol Hill nastoje da usklade retoriku protiv Pekingja uz korake kojima će se suzbiti lanac ponude i investicijski tokovi, kako navode pojedini izvori bliski sa ovom tematikom, kao i pojedini lobisti. Ipak, još uvijek nije jasno do koje mjere su oni spremni da idu, jer je jasno da takvi potezi nanose štetu i ekonomiji SAD.

Predsjednik Trump pojačava pritiske da se ekonomija otvori smatrajući da Amerikanci treba da se vrate svakodnevnom životu, čak i ukoliko to vodi širenju zaraze i smrti od pandemije. Nekoliko ključnih zvaničnika Feda smatra da bi se ekonomija SAD mogla početi oporavljati u drugoj polovici godine, ali

je vjerojatno da će rast biti spor i neujednačen. Predsjednik Feda iz St. Louisa Bullard je izjavio da ekonomija ne može biti zatvorena zauvijek, jer ukoliko se to nastavi u drugoj polovici godine, tada postoje rizici nastanka financijske krize ili čak depresije. Predsjednik Feda iz Atlante Bostic smatra da se politika niske kamatne stope neće mijenjati sve dok se ne pojave jasni dokazi da se ekonomija vraća na put oporavka. Bostic smatra da je važno ne reagirati prebrzo i time prekinuti oporavak. Među ovim izjavama važno je pomenuti i stav predsjednika Feda iz Dalasa Kaplana, koji je mišljenja da će se očigledno morati voditi prilagodljiva politika duže vremensko razdoblje.

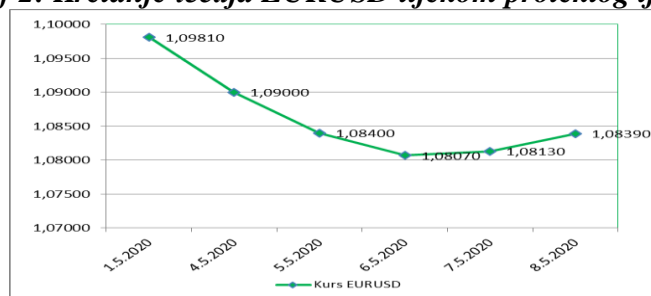
Predsjednik Feda iz Ričmonda Barkin, koji nema pravo glasa u FOMC-u, je mišljenja da su negativne kamatne stope već isprobane na drugim mjestima te da, po njegovom mišljenju, nema ničega vrijednog da bi se primjenilo u sadašnjoj situaciji u SAD. Predsjednik Feda iz Filadelfije je izjavio da Fed pažljivo razmišlja o uspostavljanju olakšica koje mogu da izravno osiguraju kreditiranje koledžima, sveučilištima i neprofitnim medicinskim institucijama. Naznake ovih olakšica pomenute su u priopćenju Feda od 30. travnja, kada je predstavljen “Main Street” program u kojem je Fed ukazao da ocjenjuje zaseban pristup kojim bi ispunio jedinstvene potrebe neprofitnih organizacija.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red.br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Tvorničke porudžbine	OŽUJAK	-9,7%	-10,3%	-0,1%
2.	Trgovinska bilanca (u mlrd USD)	OŽUJAK	-44,2	-44,4	-39,8
3.	PMI uslužni sektor F	TRAVANJ	27,0	26,7	27,0
4.	PMI kompozitni indeks F	TRAVANJ	-	27,0	27,4
5.	MBA broj aplikacija za hipotekarne kredite	1. svibnja	-	0,1%	-3,3%
6.	ADP promjena broja zaposlenih	TRAVANJ	-20.550.000	-20.236.000	-149.000
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	2. svibnja	3.000.000	3.169.000	3.846.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	25. travnja	19.800.000	22.647.000	18.011.000
9.	Stopa nezaposlenosti	TRAVANJ	16,0%	14,7%	4,4%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0981 na razinu od 1,0839, što predstavlja pad tečaja za 1,29% na tjednoj razini.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Održana je sjednica MPC BoE na kojoj su članovi ovog tijela donijeli jednoglasnu odluku da se zadrži referentna kamatna stopa na razini od 0,1%, dok su članovi glasovali sa 7:2 za nastavak trenutnog programa kvantitativnih olakšica sa trenutnih 200 milijardi GBP, pri čemu ukupan program ima vrijednost od 645 milijardi GBP. BoE je priopćila da bi Velika Britanija mogla da se kreće ka njenom najgorem ekonomskom padu u posljednjih više od 300 godina pod utjecajem zatvaranja ekonomije zbog pandemije koronavirusa, te time pokazala stav da je i dalje otvorena za buduće stimulanse. Prema BoE ovo je nešto što se zove „ilustrativni scenarij“ prije nego standardno predviđanje, prema kojem bi ekonomija mogla da zabilježi pad za 25% u drugom tromjesečju tekuće godine, dok bi nezaposlenost mogla da se poveća na preko 9%. Guverner BoE Bailey je pojasnio da kreatori monetarne politike mogu proširiti monetarne stimulanse već u narednom mjesecu, jer se Velika Britanija suočava sa ekonomskim padom koji bi mogao biti najlošiji u Europi.

Ekonomija Velike Britanije se nalazi na putu da zabilježi tromjesečnu kontrakciju od čak 7% pod utjecajem mjera koje su rezultat prevencije širenja COVID-19, pokazala su pojedina istraživanja. Ministar financija Sunak je objavio da ispituje načine kojima će milijune zaposlenih koji primaju državnu pomoć vratiti na poslove u momentu kada Velika Britanija ponovo otvori ekonomiju. U ožujku, kada je došlo do potpune obustave rada u Velikoj Britaniji, Sunak je objavio program u kojem su zaposleni primali 80% svoje plaće zbog toga što su bili dužni da ostanu u svojim domovima dok se pandemija ne obuzda. Trenutno je ovim programom obuhvaćeno 6,3 milijuna ljudi.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Broj novoregistriranih vozila (G/G)	TRAVANJ	-	-97,3%	-44,4%
2.	PMI uslužni sektor F	TRAVANJ	12,3	13,4	12,3
3.	PMI građevinski sektor F	TRAVANJ	21,9	8,2	39,3
4.	PMI kompozitni indeks F	TRAVANJ	12,9	13,8	12,9
4.	Gfk povjerenje potrošača F	TRAVANJ	-37	-33	-34

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,87805 na razinu od 0,87363, dok je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,2506 na razinu od 1,2410.

JAPAN

Tijekom proteklog tjedna financijsko tržište Japana je zbog praznika bilo zatvoreno prva tri radna dana, pa je tek otvoreno u četvrtak. Japan je produžio izvanredno stanje do 31. svibnja, a premijer Abe je izjavio da mjerama uvedenim zbog koronavirusa treba više vremena da utječu na pad stope zaraženih. On je dodao da će polovicom mjeseca stručnjaci ponovo razmotriti situaciju, te da je Vlada spremna da u određenim dijelovima ranije ukine izvanredno stanje, ukoliko to bude moguće. Kriza zdravstva sve više naglašava mogućnost da bi Japan mogao da utone u duboku recesiju, nakon što je Vlada produžila rok trajanja izvanrednog stanja do kraja tekućeg mjeseca, što primorava tvornice i radnje da ostanu zatvorene duže nego što se očekivalo.

BoJ je u travnju, drugi mjesec zaredom, ublažila monetarnu politiku, tako što je povećala dozvoljene iznose za kupovinu komercijalnih i korporativnih obveznica, uz pokušaj da zadrži niske kamatne stope za kompanije koje su suočene sa manjkom gotovine. Komercijalne obveznice u vlasništvu BoJ su u travnju zabilježile rast od skoro 30%, ukazujući na snažnu intervenciju BoJ na tržištu s ciljem olakšanja financiranja za kompanije koje su pogođene pandemijom.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Monetarna baza (G/G)	TRAVANJ	-	2,3%	2,8%
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	TRAVANJ	22,8	21,5	33,8
3.	PMI kompozitni indeks (final.)	TRAVANJ	27,8	25,8	36,2
4.	Potrošnja stanovništva (G/G)	OŽUJAK	-6,5%	-6,0%	-0,3%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 117,33 na razinu od 115,50. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine od 106,91 na razinu od 106,65.

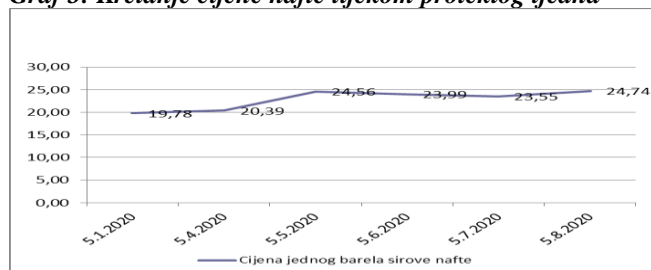
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 19,78 USD (18,01 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte je zabilježila rast pod utjecajem signala da je došlo do oporavka fizičke tražnje za robama kako su se ekonomije postupno počele otvarati. Na zatvaranju tržišta u utorak cijena nafte je povećana na razinu preko 24 USD po barelu prvi put od 9. travnja. Tržišni sudionici i dalje posebnu pažnju usmjeravaju na odnose između Kine i SAD, izvješća o zaradama koja se objavljuju, napretku u otvaranju zapadnih ekonomija te progresu u pravcu pronalaženja vakcine protiv COVID-19. Sredinom tjedna cijena nafte je smanjena, kako je optimizam o pitanju zaustavljanja smanjenja obujma proizvodnje ublažen jer su i dalje prisutni rizici ekonomskog oporavka. Podaci o stanju zaliha nafte u SAD koji su ukazali na to da kriza zaliha jenjava, ipak nisu dali poticaj rastu cijene ovog energenta. Jedan od zvaničnika Ministarstva za energetiku Rusije Sorokin je izjavio da se očekuje da će Rusija u najkraćem mogućem razdoblju dostići minimalan obujm proizvodnje nafte. Krajem tjedna objavljena je vijest da je Saudijska Arabija povećala cijene za rafinerije na globalnoj razini, što je utjecalo na rast cijene nafte, koja je trgovanje završila na najvišoj razini zabilježenoj tijekom prethodnog tjedna.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 24,74 USD (22,82 EUR). Na tjednoj razini cijena nafte je povećana za 25,08%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

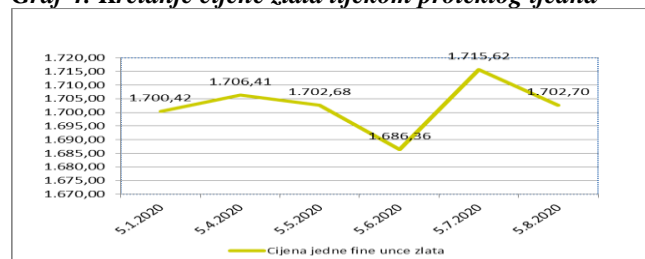
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.700,42 USD (1.548,51 EUR).

Zalihe zlata ETF fondova su, prema privremenim podacima koje je objavio Bloomberg povećane na 3.006 tona, što je rekordno visoka razina. U ovoj godini priljevi po osnovi zlata su bilježili rast svakog mjeseca, te su ovi priljevi sa 56 tona, koliko su u siječnju iznosili, povećani na 159,5 tona u travnju. Krajem tjedna cijena zlata je bilježila rast, nakon slabih ekonomskih pokazatelja za SAD uključujući i podatke o stanju nezaposlenih, čime je pojačana neizvjesnost vezano za globalno ekonomsko usporenje. Sedmi tjedan zaredom broj nezaposlenih koji su podnijeli zahtjev za pomoć zbog nezaposlenosti je veći od tri milijuna, dok je produktivnost u SAD u prvom tromjesečju smanjena na najnižu razinu od 2015. godine, dok zvanični podaci ukazuju da bi stopa nezaposlenosti u SAD mogla čak da se poveća na 16% sa 4,4%, koliko je iznosila u ožujku.

Trgovanje zlatom na spot tržištu je tijekom travnja značajno smanjeno kako se tržište našlo u prekidu zbog pandemije koronavirusa, a što je potaknulo i veliku razliku u cijeni ovog plemenitog metala na tržištima u Njujorku i Londonu. Prema podacima LMBA, volumen trgovine je smanjen na 743,5 milijuna unci tijekom travnja sa 1,33 milijarde unci, koliko je obujam ovih trgovina iznosio u prethodnom mjesecu.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.702,70 USD (1.570,90 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih